

ZAKON
O PREDNOSTNI KUPNI PRAVICI ZAPOSLENIH

I UVOD

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Pri prodaji gospodarskih družb v lasti država, bank in tudi drugih prezadolženih podjetij v Republiki Sloveniji, je v zadnjih letih, predvsem pa v času trajanja gospodarske krize prišlo do večjega števila prodaj podjetij ali njihovih pomembnih deležev, ki jih ne moremo razumeti drugače, kot škodljiva za samo podjetje in za njihove zaposlene. Ko je lastnik država, obstaja najmanj sum oškodovanja družbenega premoženja. Novi lastniki so pogosto izčrpavali in zmanjševali število zaposlenih in s tem oškodovali proračun RS.

Po drugi strani kažejo izkušnje nadpovprečno kakovost in rast podjetij, kjer imajo pomemben delež v lasti zaposleni, zato želimo s tem zakonom zagotoviti njihovo predkupno pravico. Zlasti tedaj, ko se podjetje prodaja za nerazumno nizko ceno, bi s tem zakonom preprečili, škodljivo prodajo in omogočili zaposlenim, da vstopijo v lastništvo in si tem zagotovijo večjo varnost svoje zaposlitve.

2 CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Najpomembnejši cilj tega zakona je ureditev mehanizmov, ki bodo zagotavljali, da bodo imeli zaposleni v primeru prodaje podjetij zagotovljeno obravnavo kot stranke v postopku.

2.2 Načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila zapisana v ustavi in se nanašajo na pravico do dela in na pravico do enakopravnosti vseh subjektov.

2.3 Poglavitne rešitve

Zaposleni imajo po tem predlogu možnost, da v roku 60 dni po objavljeni javni informaciji o opravljeni prodaji podjetja ali njegovega deleža pod enakimi oz enakovrednimi pogoji vstopijo v lastništvo podjetja.

II. BESEDILO ČLENOV

TEMELJNE DOLOČBE

1. Uvodne določbe

1. člen

Ta zakon ureja vlogo in pravice zaposlenih v primeru, ko je podjetje, kjer so zaposleni, predmet prodaje. Izkušnje kažejo nadpovprečno kakovost in rast podjetij, kjer imajo pomemben delež v lasti zaposleni, zato želimo s tem zakonom zagotoviti njihovo predkupno pravico, da vstopijo v lastništvo in si tem zagotovijo večjo varnost svoje zaposlitve.

2. člen (cilji zakona)

Cilj tega zakona je ureditev mehanizmov, ki bodo zagotavljali, da bodo imeli zaposleni v primeru prodaje podjetij zagotovljeno obravnavo kot stranke v postopku.

2. Pravica zaposlenih do vstopa v lastništvo v podjetju

3. člen

Vsi zaposleni imajo prednostno kupno pravico do lastniškega deleža v gospodarski organizaciji, kjer so zaposleni, če izpolnjujejo vsaj enega izmed naslednjih pogojev:

- So v kakršni koli obliki delovnega razmerja na dan prodaje ali
- So bili v obdobju zadnjega leta pred prodajo vsaj pol leta v kakršni koli obliki delovnega razmerja.

Če je podjetje, katerega del ali celota se prodaja, v stečajnem postopku, potem lahko bivši zaposleni uveljavljajo prednostno kupno pravico, če izpolnjujejo vsaj enega izmed naslednjih pogojev

- So bili v kakršni koli obliki delovnega razmerja na dan uvedbe stečajnega postopka,
- So bili v obdobju zadnjega leta pred uvedbo stečajnega postopka vsaj pol leta v kakršni koli obliki delovnega razmerja,
- so upniki v stečajni masi iz naslova neizplačanih plač in drugih prejemkov,

razen oseb, ki na podlagi Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (ZPPSL) ne morejo biti kupci premoženja stečajnega dolžnika.

4. člen

V kolikor obstaja tudi druga pravna podlaga, potem pravico do lastniškega deleža iz 3. člena tega zakona uveljavljajo na tisti podlagi, ki je v konkretnem primeru zanje ugodnejša.

5. člen

Pravico do vstopa v lastništvo v podjetju lahko zaposleni uveljavljajo posamično, kolektivno ali s pomočjo družbe, ki so jo pooblastili za izvajanje njihovih pravic. O tem mora obstajati sklep ali medsebojna pogodba, ki jo podpiše večina upravičencev iz 3. člena tega zakona.

6. člen

Pravico do vstopa v lastništvo v podjetju lahko zaposleni uveljavljajo po tem zakonu ob vsakem pravnem poslu prodaje podjetja, njegovega dela ali deleža podjetja, v obliki predkupne pravice pod enakimi ali enakovrednimi pogoji, kot velja za konkretni pravni posel.

Morebiti naknadni preklic pravnega posla ne zadrži uveljavitve predkupne pravice po tem zakonu.

Za del podjetja iz prvega odstavka tega člena se šteje:

- zaokrožena proizvodna ali geografska enota podjetja,
- nepremičnine in proizvodna sredstva,
- blagovne znamke, modeli in patenti.

8. člen

Prednostna kupna pravica je omejena zgolj na premet vsakokratnega pravnega posla in ne posega na področje prejšnjih pridobljenih pravic zaposlenih po tem ali drugih zakonih.

Pravica vsakega zaposlenega do pridobitve novega deleža lastništva je omejena s pravico drugih zaposlenih tako, da vsak zaposleni vstopa do deleža, ki je sorazmeren bruto osebnemu dohodku zaposlenih, razen kadar se zaposleni s soglasnim sklepom dogovorijo drugače.

3. Način izvajanja pravice zaposlenih do vstopa v lastništvo v podjetju

7. člen

Ob vsaki prodaji podjetja ali njegovega dela oziroma deleža podjetja imajo zaposleni v skladu s 5. čl. tega zakona možnost, da se v roku 60 dni od vpisa v sodni register ali delniško knjigove informacije o izvedeni prodaji podjetja, njegovega dela ali njegovega deleža, dajo prodajalcu in kupcu pisno vlogo, s katero ju obveščajo, da uveljavljajo predkupno pravico.

Za javno objavo se šteje vpis lastništva v ustrezno javno evidenco kot so sodni register, delniška knjiga, zemljiška knjiga, register blagovnih znamk, modelov in patentov.

Za postopek vročanja se smiselno uporabi Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)

8. člen

V primeru, da zaposleni uveljavljajo predkupno pravico v skladu s 7. členom tega zakona, tedaj morata kupec in prodajalec v roku 30 dni od prejema vloge zaposlenih vrniti pravni posel v prejšnje stanje in o tem obvestiti zaposlene. Po prejemu tega obvestila ali po preteku 30 dnevne roka se šteje, da je pravni posel vrnjen v prejšnje stanje. Morebitna nesoglasja kupec in prodajalec rešujeta po pravni poti.

9. člen

Prodajalec in zaposleni morajo skleniti novo smiselno enako ali enakovredno pogodbo roku 90 dni od dne, ko se šteje, da je pravni posel iz prejšnjega člena tega zakona vrnjen v prvotno stanje.

10. člen

Če v roku iz prejšnjega člena ni možno skleniti nove pogodbe, lahko zaposleni do zadnjega dne roka iz prejšnjega člena uveljavljajo svojo pravico s tožbo zoper prodajalca pred pristojnim sodišču.

V primeru sodnega spora rok iz prejšnjega člena miruje do pravomočnosti sodbe.

11. člen

V primeru da so določila pravnega posla iz drugega odstavka 6. člena tega zakona, vključevala morebitna jamstva kupca, se za ustrezno in enakovredno jamstvo uporabi lastnina zaposlenih v podjetju. Dodatnih jamstev zaposlenih se ne uporabi.

12. člen

Pri prodaji podjetja v stečajnem postopku se zaposlenim poleg pravic iz 3. člena tega zakona, v kupnino premoženja stečajnega dolžnika všteje znesek, do višine zneska za katerega so upravičeni po razdelitvi stečajne mase v skladu z določili Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (ZPPSL).

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

13. člen

Ne glede na datum prodaje se ta zakon se uporablja v primerih, ko je bila objavljena javna informacija o prodaji podjetja, njegovega dela ali deleža na dan veljavnosti tega zakona.

14. člen

Morebitna podrobnejša potrebna navodila uskladi minister, pristojen za gospodarstvo.

15. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.